

Wystawa „Mapy Gór Izerskich”

W poniedziałek 27 listopada 2017 roku miało miejsce otwarcie niezwykle interesującej wystawy zorganizowanej przez Archiwum Państwowe we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze oraz Severočeské Muzeum w Libercu. Przybyli na spotkanie mogli zobaczyć mapy Gór Izerskich. Zaprezentowano przede wszystkim stare obecnie nieużywane mapy tych terenów. Pozwoliło to na prześledzenie zmian zarówno topograficznych jak i zachodziły w tym terenie ale także zmian w nazewnictwie. Porównanie poszczególnych wydań danej mapy jak i ukazywały się w odstępie kilkudziesięciu lat to oczywiście żmudna praca. Trzeba sporego skupienia by je zauważyć i porównać. Dlatego też wystawa będzie czynna do końca 2017 roku. Pozwoli to pasjonatom na wyszukiwanie smaczków zawartych w pozostałych arkuszach map.

Foto: Krzysztof Tęcza

Dla zachęty podam, że przygotowano cztery mapy o tak dużej skali, iż możemy dokładnie zobaczyć jaki kształt miały poszczególne domy w nieistniejącej już miejscowości Wielka Izera. Również możemy zobaczyć zaplanowany obszar pod nowy zbiornik wodny, który miał powstać jeszcze przed wojną. Nie pozwoliły na to względy finansowe. Patrząc na te plany z perspektywy dnia dzisiejszego nie wiem czy to, że nie zrealizowano tej inwestycji jest pozytywnym dla tej części Gór Izerskich czy wprost przeciwnie – zmarnowaną szansą na rozwój.

Bardzo ciekawe możliwości jeśli chodzi o mapy dają nam nowe programy komputerowe umożliwiające nakładanie na siebie map i porównywanie zmian w ich treściach. Często pozwala to na odnajdywanie nieistniejących już obiektów. Możemy prześledzić np. zmiany koryt rzek, osadnictwa czy sieci komunikacyjnych. Często po takiej analizie jesteśmy zaskoczeni dowiadując się, że w tamtych czasach istniały np. urządzenia hydrotechniczne czy rozwiązania, o których nie pomyślelibyśmy nawet w naszych czasach.

Dzięki zachowaniu się starych map możemy prześledzić zmiany nazw co pozwala na podjęcie prac badawczych choćby z zakresu osadnictwa. Możemy dowiedzieć się gdzie w poszczególnych okresach zakładano osady, gdzie powstawały obiekty przemysłowe, czy wreszcie gdzie rozwijało się górnictwo. Dzisiaj często tereny te, po ich opuszczeniu przez ludzi, są zarośnięte tak, że nic nie wskazuje by w tych miejscach coś istniało. Przyroda bowiem potrafi w bardzo krótkim okresie czasu poradzić sobie z nieużywaną substancją. Czasami jest odwrotnie, np. płynący ciek wodny potrafi wypłukać ziemię i odsłonić stare wyrobiska czy miejsca, w których znajdowały się jakieś budowle.

Foto: Anna Tęcza

Prezentowane mapy zawierają tak wiele ciekawych informacji, że aby poznać chociaż część z nich warto wybrać się do siedziby jeleniogórskiego oddziału Archiwum Państwowego we Wrocławiu.

Dodam tylko, że otwarcia wystawy dokonał dyrektor AP we Wrocławiu Janusz Gołaszewski, kierownik Oddziału AP w Jeleniej Górze Ivo Łaborewicz oraz Ivan Rous (współautor wystawy) przedstawiciel Wydziału Przyrodniczo-Humanistycznego i Pedagogicznego Uniwersytetu Technicznego w Libercu. W opracowaniu wystawy brali także udział Przemysław Wiater z Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze (Oddział w Szklarskiej Porębie) i Jacek Potocki z Uniwersytetu Ekonomicznego w Jeleniej Górze.

Krzysztof Tęcza